

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Januárius 14. dik napján, 1817. dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Hertzeg *Wellington* December 26. dikán este Lord *Arthur Hill* Generálissal, London n. ellett az első posta statzióra *Darfordba* megerkezővén, megerkezőséről azonnal hírt adatott Minister Lord *Castlereagh* nak, a' ki éppen ekkor a' maga falusi jóságában *North-Crayban* tartózkodott; ki is tehát Londonba tüssént beindulván, 's a' Hertzeghez menvén, velle sokaig tanátskoztott. A' Hertzeg egyenesen a' maga fő hadiszállásáról *Cambray* városából jött vala Londonba, 's már Januárius 1. ső napjára viradó éjjel Párisba vissza érkezett vala, hogy a' Frantzia Királynál az új esztendei pompás Udvarlásokon jelen lehessen. Londonba lett érkezése után, December 27. dikén Ministeriális gyűlésbe ment, a' melyben jelen voltak: *Liverpool*, *Bathurst*, *Castlereagh*, *Sidmouth*, *Melville*, *Canning*, *Vansittart*, és több mások. Gondólják, hogy a' Frantzia Országfőszéknek ezen ország' néhány departamentjait elfoglalva tartó idegenseregek kérésittetése eránt nyilatkozatott kívánsága, volt légyen ezen Kabinéti tanátskozásnak a' tárgya. A' tanáts után *Brightonba* vette útját Hertzeg *Wellington*, 's ott a' Régens Princznél a' maga tiszteletét megtévén, onnét *Alaba* és *Freemantle* nevű Generálisokkal 28. dikban Páris felé vissza indult.

Most ez a' kérdés forog-fenn legtöb-
bet valaminth köz beszédben úgy a' Londoni újságírólevelekben is; hogy valyon a' nem

soká elkezdődendő Parlamentomi gyűlés eleibe másoda jóvállásokat fognak a' Ministerek a' nagy szükségnek elháríttatására nézve terjeszteni. Nemllyek úgy ítélnék, hogy különböző kiméllések, gazdálkodások fognak behozattatni. A' Ministerekkel ellenkező résznek egy írója ellenben úgy véltkedik, hogy vagy 15 millió font Sterlingeket (valamint 150 millió forintot) fognak ismét költsön venni, 's ezeknek interessét a' *Sinkingfundusra* (az adosság kivésítésére határozottatott tőkepénznek kassájára) fogják igazítani.

A' Régens Princz, ki a' Clarencei Hertzeggel még *Brightonban* lakik, megparancsolta, hogy azon 100 font Sterlingek helyett mellyeket az Udvar *Brightonban* az oda való szegények között karátsonra kiszokott osztatni, most 250 fontra szaporítsák, 's ezen summából 200 fonton husz, 50-nen pedig kényeret vegyenek 's így osszák ki a' szegények között. Azok a' szegények, kik a' Princz' könybájáról hetenként háromszor kapnak ételt, 250 Familiáknak állanak, 's ezeknek fejeket, vagy inkább a' hásokat, átaljában valami 1000 re vagy 1200 ra lehet számlálni.

A' *Glasgowi* lakosok' kéro' levelét, mellyet ók a' Parlamentumnak reformáltatására nézve a' Régens Princzhez készítettek, már 18,000, azt pedig, mellyet hasonló czélzással a' Parlamentum' két házához készítettek, már 20,000 emberek írták alá.

A' *Nottingham* városából érkezett levelek ismét egy igen rút' tselekedetről em-

lekeznek, mellyet ott a' *Ludditák*, Decem-ber' 22-dikén estve elkövettek. Egy *Curcy* nevű takács a' feleségével 's egy rokonával a' szobában ülven, az ajtón kopogattak, 's *Curcy* azt előrvevaló vgyázatlanságból megnyitvatván, két rossz ember oda belépett, *Curcyra* reá rohant, 's egy pistoral reá lött, de szerentsére ötet a' golyobis, a' szeme alatt, csak gyengén sértette meg, 's ezekbe vévén a' gonoszok, hogy a' szomszédok a' lármát meghallották, elszaladtak. Megeszménni nem lehetett őket, mert az ábrázolatokat fekete fátyollal bevonták volt.

Ezekről a' *Ludditákról*, név szerént a' *Nottinghamiakról*, ily tsudálatos okoskodást olvastunk nem régen, a' Londoni, 's ezek után a' nálunk is közkezeken forgó ujságlevelekben: — A' tudósító, a' ki ezen tikkelyt a' Londoni ujságokban a' múlt November 29-dikén kiadta, írásának mindjárt elején maga megjegyzi, hogy ez, a' mit ő ír, talám a' Német földön oly tsudálatosnak fog tetszeni, hogy talám hitelt sem fognak néki adni: —

„Azon embereknek, (úgy mond) kik éjtzakának idején elváltoztatott öltözétkben ide 's tova kóborlanak, 's házakba erőszakosan berontanak, a' drága műhelyeket összesze török, 's az ezeknek segedelmeikkel, virágzóvá lett manufaktúrai szerzeményeket semmivé teszik, 's a' mi több, még gyilkolnak is haellenek állanak — az ilyen embereknek a' leg romlottabb legveszedelmesebb gonoszoknak kell lenni! Így gondolkoznak talám némelleyek, a' kik a' *Nottinghamban* és több más városokban néhány esztendőktől fogva folyó történeteket hallják 's olvassák: de megtsalják magokat. A' *Ludditák* 's kiváltképpen az ő úgynevezett Fekete Biztossága, *Nottinghamban*, megszünés nélkül folytatják ezt a' munkát; a' Magistratus' tudtával közönségesen járnak széllyel; önként való adományokat gyűjtenek összesze a' magok elmekre; a' közönséges levelek a' Magistratusnak ezen gondolansága vagy száutszándékkal való vaksá-

ga ellen hevesen kialtoznak: a' Magistratus azonközben az effele kialtozásokra semmi mozdulást nem teszen. Ő nem magyarázhatja ki magát arra nevezé, hogy miért teletkszi ezt: de tudja a' *Nottinghami* manufakturista, ennek az okát. A' *Ludditák* a' manufaktúrájának, átaljában vévén nem oly nagyon veszedelmesekek, mint közönségesen mondatik. Igaz az, hogy az új módi maschináknak behozattatása által a' manufaktúristák nyertek annyit, hogy a' portékát hamarabb készíthetik 's oltsóbban adhatják: de rosszabbak is ám ezek a' portékák, mint a' régiek voltak, 's elvesztették jó manufaktúráinknak hitelességét. A' *Ludditák* ellenségeskedése éppen csak ezen új módi maschinák ellen van intéztetve, azért, hogy hamar és oltsóért, de annyival rosszabban is dolgoznak. Azok az emberek, kik az úgy nevezett *Ludditák* közzé tartoznak, vagy őket kományozzák, nem elvetemedett gonoszok, hanem munkás, tsendes indulatú, 's jámbor emberek, 's kiknek buncik nem annyira a' szívből mint inkább a' főből veszik származásokat, mintbogy próbatételeiket, mellyekre adták magokat, érdemre méltónak 's jóra czélzónak tartják lenni. Hogy erről meggyőződjön az ember, tsak annak a' *Ludditának* levelét olvassa-el, a' kit nem régen *Leicesterben* megöltek. Ő ezt, a' maga megölettetését megelőzőtt estve azután írta, hogy a' felesége és négy gyermekei, kik két napoktól fogva nálla voltak, tölle butsat vettek volna. A' level ez: —

„Kedves Feleségem! Kevés óráknak elteltése után megszünök lenni. Kedvesem! kötelességem hozza magával, hogy utolsó órámban arra kérjelek, hogy törekedjél azon istenben való békességre, mellyet az én pannám le nem írhat, és nyelvem ki nem mondhat. Reménlem Kedvesem, hogy te az én kedves gyermekeimet az isten' féllelmére és szeretetére fogod tanítani, mert így oly barátira fogsz találni, a' ki néked az életnek minden kísértétkben 's a' halál' óráján is, a' te lelkedet min-

den földi kintséken felyűt emtélő vigasztalást nyujt. Kedves Feleségem, ma délután egy Ur vala nállam, a' ki engem' látni kívánt. E' nekem a' te és gyermekeid' számotokra egy font Sterlinget ajándékozott, 's nekem megígérte, hogy ezen pénzel egygyütt ezt a' levelet is maga fogja kezébe adni, 's azon leszen, hogy még többet is tehessen segedelmetekre. Nem kétlem, hogy te és gyermekeim kedves társalkodó barátira találtok az én édes anyámban. Bizakodva remélem, hogy ő az én kedves kisdedeimnek, a' kik néhány óramúlva árvákká lesznek, jó anyok' és gondviselőjök fog lenni. Kedves Feleségem! ezek hozzád az én utolsó szavaim: Áldjon-meg és védelmezzen ezen a' világon tégedet 's az én kedves gyermekeimet a' Mindenható, 's a' jövő világra előre készítsen-el benneteket! Ez az imádsága a' te haldokló férjednek —“

„*Towle Jamesnek.*”

Terhes bünnel vádoltatván, majd két hónapokig ült ez a' *Towle James* nevű, 32 esztendősi idejű, takáts legény, a' *Leicesteri* fogházban. Fogságának ideje alatt ki nem esett a' szájából csak egy szó is, a' melly csak távolról is jelentette volna azt, hogy tselekedetének hibás voltát érzi vagy bánja. A' *Luddistákról* egy szó nyilatkoztatást sem tett, akár mint foggatták. A' halálos ítélet' felolvastatásának ideje eljövén, azt nagy tsendességgel halgatta; magát a' fogházban örökké tsendesen viselte; 's végezetre a' vesztő helyre felvitettetvén, ő volt az első, ki a' maga halálos énekére reá kezdett.

A' *Londoni* Polgármesterhez még most is oly sok levelek érkeznek az ifjú *Watson* ról, hogy minden nap' néhány font Sterling postapénzt kell értek fizetni, annyira, hogy már még a' *Times* is zúgolódva ír ezen szemtelenkedésről. A' levelek többire mind hamissak.

A' híres *Hunt* December' 26-dikán *Bristolban* egy népgyűlést akart tartani;

már össze is gyűlt volt a' sokaság; 's hogy semmi rendetlenség ne történhessen, a' katonai és politiziai előrealó vigyázásbeli készületek is jó módon megtéve voltak: de mind ezekre nem lett semmi szükség, mint-hogy az alatt, míg *Hunt* az Orátori székéből a' néphez deklamált, egy nagy zápor esső támadván, ez az orátor' tüzit nem soká nagyon meghülepitette, 's halgatóit nagy részt haza kergette.

Brightonban a' szegénység' karátsonyi megvendégeltetése az újabb levelekszerént gazdagobban esett-ki, mint feljebb említettük; 3000 szegények kaptak eleséget, a' melly 9500 font igen jó marhahúsból, és 10,000 két fontos cipőből állott. Sok egyéb, névszerént megnevezett szegény Familiáknak is osztottak, húst, kenyeret és zöldséget. — Ugyan akkor *Londonban* a' *Sant Jamesi* parochiában is 6000 szegényeknek adtak eledelt. A' Régens Princz 24 személyekre való asztalt adott ugyan akkor, 's *Concert* is volt nálla, melyben csak a' híres *Haendel* szerzeményeit jádózták.

A' *Wolwichi* kikötőhelyben vasmatkákon álló két Orosz Fregátoknak, *Marcellusnak* és *Philadelphianak* tisztjeik, fényes innepléssel tisztelték a' *Marcellus* December' 24-dikén a' magok Felsőges Császárijok' születése napját, melyre nem csak az ott lévő száraz és tengeri seregeknek tisztjeik, hanem a' *Wolwichi* és környéki nevezetesebb lakosok között is sokak meghívattak. Az asztalok szép Urnákkal (vedrekkel) voltak körülvetve 's olaj és borostyán fa koszorúkkal félékesítettve. A' hajó' nagyobb padlása, melynek hossza 89 lábnyomnyi, tántoló szálává valaváltatva. Fenn egy által-látszó figura, a' Régens Princzet és *Sándor Császárt*, mint ditsőség' istene, borostyán koszorúval látszott koronázni. Az arbózfák borostyán és Olajág koszorúkkal kötöztek körül. A' nagy szobába a' Császár' borostyán koszorus fejű mejj képe vala helyhezetteve. A' több apró szobák minden félle frissítő szerekkel szol-

gáltak. A' tántz 9-tzedfél órakor kezdődött-el, 's reggeli 5-kor végződött; egy órakor asztalhoz útek a' vendégek, a' kik 200-zan voltak. Ennek a' bálnak minden fénysegeit ide leírni bajos lenne.

Miklos Orosz Császári Nagy Hertzeg, a' ki most Angliának és Skotziának bejárásában foglalatoskodik, Dec. 22-dikén Edinburgban a' 92-dik Reguláris 's a' 6-dik Kir. Dragonyos Regementekkel mustrát tartatott. Azután az ott lévő nevezetesebb intézeteket nézegette-meg, mind ezek után fényes ebédet adott a' szállásán, melyre az ott lévő főbb katoná és tengeri tiszték 's nevezetesebb lakosokat hivatta-meg. Önnét Glasgow felé vette útját.

A' Sárga hidegfeletés a' Napnyúgoti tengereken, 's már még némely Anglus hajókon is, nagyon uralkodni kezdett, és sok kárt teszen.

Hova lett Sidney? — ezen a' kérdésen hagytuk vala' el a' közlelbbi M. Kurirben a' Bonaparte, Doktor Warden, és Kapitány Beaty között való beszélgetést. — Beaty: Ez a' derek (felel Beaty) most Német országban vagy Párisban tartózkodik. Ő, mint a' Generális Ur is tudhatja, egy jóvallást adott vala' be a' Bétsi Congressusnak, az Afrikai partokon lakó tengeri tolvajoknak kiirtatásokra. — Bonaparte: Valósággal gyalázatjára is szolgál minden Európai Hatalmasságoknak, hogy ezt az igazságtalanságot megvezzenedik.

Bonaparténak ezen nyilatkoztatása szerint (igy folytatja irását Warden) nekem hitelesnek lenni látszik az, a' mit, mint csak beszédet hallottam, hogy Bonaparte az ő Konzulsága alatt Anglia és Frantziaország között fennállott rövid békekességnek idejében oly ajánlást tétetett volna Generális Andreossy által az Angliai ország-lószéknek, hogy Angla és Frantzia ország gyökerestül irtsák-ki az Afrikai partokon lévő tolvaj fészkeket, 's hogy Frantzia Ország seregeket, Anglia pedig tengeri és minden egyéb

készületeket adjon ezen célra. Hogy az Angliai ország-lószék akkor ezen ajánlást el nem fogadta, gondolhatóképpen fundamentumos okainak kellett arra lenni; 's az azután Anglia és Frantzia országok között nem soká ismét kiütött hadakozás okozhatta, hogy Bonaparte azután ezen ajánlást többé meg nem újította. De ő maga ezen tárgyról többet semmit nem szollván, az Angliai artilleriáról botsátkozott hosszú beszélgetésbe, melyről igen örömet látszott beszélteni, 's hogy az ágyuzó tudomány különös kifejezéseiben, minthogy Anglus nyelven beszélte, valmit hibát ue ejtseth, tolmácsolónak Gróf Las Cosant is oda szollította. Nagyon szükségesnek mondta lenni, hogy a' Pattantjus tisztéknek készülő Kadetok, a' Mathesisnek, Physikának, és Chemiának fundamentumos megtanulására szorittassanak. Azon tudálkozott, hogy a' mezőn való tsatákba, 12 fontos ágyukat is visznek az Anglusok. Ugy látszik, hogy ő még nem esmeri egész való-sága szerént a' mi pattantjusi állapotunkat.

Mindeneknek juthat eszékbe, hogy Bonaparte kiszállással feyeggette Angliát az 1805-dik esztendőben. A' mennyire csak én emlékezhetek, akkor ezt a' próbatételt csaknem mindenek egészen végrehajthatatlannak lenni tartották, 's azért nem is nagyon féltek nállunk tőlte. Most ellenben erről is szó lévén, azt mondotta Bonaparte, hogy neki valóságos feltetele volt légyen ez a' kiszállás — „En, úgy mond, két száz ezer embereket gyűjtöttem vala' össze tenger partjainkon, 's tulajdon magam személyesen akartam vezérteni az expeditziót; 's bár melly veszedelmesnek és vakmerőnek látszott is lenni a' próbatétel, tsakugyan még is jól megfontoltatva volt ez a' plánom; 's ha végrehajtott volna, ez által egyszerre mindent megnyertünk volna.” — Azokkal az apró tsajkákkal (igy feleltem én) mellyekkel Generális Uramék ezt az expeditziót akárták tenni, tsakugyan nem meszsze mentek volna, azért, mert

tsak egy akkora Anglus hadi hajó, milyen ez a *Nordhumberland*, azokra reájok evezven, egyszeriben ötvent is a' tenger' fenekire nyomott volna. — „Jol van, felelt *Bonaparte*, de tudni kell ám, hogy előbb hogy sem mi erre az expedízióra kiindultunk volna, az Anglus Linea hajóknak vagy éppen mind, vagy kevés híján mind ki kellett volna takarodni az Angliai Kanálisról. Az Anglus hajóknak ezen Kanálisból való kialsattatása pedig úgy esett volna meg, hogy Admirális *Villeneuve*, a' Frantzia és Spanyol öszszetsatolt hajós seregekkel, evezését gettetésből *Martinique* felé vévén, vagy két tartalék hajós-tsorotok pedig lesbe állván, *Villeneuve*, bizonyos távolságra, éjtzakának idején, útját megváltoztatta, 's Európa felé vissza térvén, a' Kanálisba bevezett volna, midőn — tán az én apró hajókból álló tsortajaim, az Ostendei, Dünkircheni, és Boulognei, 's egyéb szomszéd kikötőhelyekből ekkor egyszerre kivezvé, útjokat egyenesen *Chathamnak* vettek 's a' seregeket oda kitévén, mi onnét útunkat egyenesen *Londonnak* vettük volna. Hanem Admirális *Villeneuve*, Európa felé való visszavezése közben Anglus Admirális *Calderrel* szembe találkozott, 's ettől, szerentsetlen módon, egy jó forma nyakontsapást kapott, melly miatt a' *Ferrol*i kikötőhelybe futni kénytelenített. Itt parantsolatot kapott tőllem, hogy a' tengerre baladék nélkül ismét kivezvé az eléibe íratattott előbbeni plánum szerént dolgozzék: de ő e' helyett *Kadiksb*a ment, pedig — már ezt menydörgéshez hasonlító hangon mondotta *Bonaparte* — így tőllem akár *Napheleti Indiába* elmehetett volna, mind egy lett volna! Azonnal útnak is indítottam én *Kadiks* felé egy tisztet, hogy a' vezérséget vegye el tőlle: hanem ő már két nappal ennek oda érkezése előtt, onnét ismét kivezett vala, 's ennek következése lett a' *Trafalgari* ütközet.“ — (Erről a' *Villencuerről* tudjuk az akkori újságlevelekből, hogy a' *Trafalgari* ütközet után, mint hadi fogoly *Angliába* vitetett, a' honnét (parolá-

ra) nem soká szabadon bocsáttatván, Frantzia országba vissza tért, 's magát megölte). —

Egy más alkalmatossággal (itt ismét *Warden* folytatja írását) az önnön gyilkosságról beszélgetvén egygyütt, legkissebb szepítés nélkül kimondtuk *Bonaparténak*, hogy Angliában nem tudnak eléggé bántulni azon, 's nem tudják megfogai az okát annak, hogy miért nem ölte ő meg magát inkább, hogy sem *Szent Ilona* szigetére hozattatni engedte? — „Nem, nem! (felelt *Bonaparté* hideg vérrel) az önnön gyilkosságig telyességgel nem halad az én Romai gondolkodásom.“ — Ezen beszélgetésünkre a' Parlamentum' alsó háza' nevezetes tagjának *Whitbreadnak* önnön gyilkossága szolgáttatott alkalmatosságot, a' kit *Bonaparte* nagyon magasztalván, sokat beszéllett nevezetesen azon tálantomáról, melly szerént a' leg buzgóbb hazafiságot a' maga hazája ellenségei eránt való nemes gondolkodással meg egygyeztetni tudta. A' mi pedig azt illeti, hogy egy ilyen ember a' tulajdon maga' gyilkosává tudott lenni, arról ekképpen szollott: — „Egy ilyen tiszta gondolkodású embert csak physikai okok, talám az Angliai nedves és ködös klíma, indíthatták önnön gyilkosságra; a' ti *Novembertektől*, Uram, kitelik, hogy ily szerentsetlenségeket okozzon; oly hypochondriakussá teszi az embert, hogy idővel életére is reáún. A' mi engem illet, én az önnön gyilkosságot legborzasztóbb lűnnek tartom, melynek mentesére legkissebb ügyes fundamentumot is nem lehet találni. A' ki a' szerentsetlenségeknek elhordozására elegendő lelki erővel nem bír, bátor szívé ember-e az? Az életnek minden viszontagságaival szembeszállani tudni, akár melly neműek és nevűek legyenek is, 's mindenikkel megviaskodni tudni, ebben és csak egyedül ebben találok én fel az igaz hérosi bátorságot.“

„S hát az úr Doktor Uram (így szollított meg engem' *Bonaparte*, az önnön gyilkosságról egyszeriben úgy elugordván, mint

ha nem is affelől beszélgettünk volna) hány pátzienseket segíthetett eddig, az életről a' temetőbe által? — *Warden*: Tudva, Uram, és szánitzszándékkal egygyet sem. — *Bonaparte*: Én úgy itélek, hogy a' Doktor Urak nem mindenkor esmérik, sőt gyakran megtörténhetik, hogy éppen nem is esmérik-meg a' nyavaját, következképpen nem mindenkor alkalmaztathatják a' beteghez az orvosságot. Példának okáért, mikor az Urnak valamely pátziense meghalt, nem tállát-é az úr némelykor okot arra, hogy ezt kérdeje magától: Valyon nem jobb lett volna-é eret nem vágatnod, vagy ha nem vágatott az Ur, nem jobb lett volna-é eret vágatnod? — „Hát erre mit gondol az Ur: A' Frantziák jobb seborvosok-é, vagy pedig az Anglusok? — *Warden*: Tsalhatatlanul az Anglusok. — *Bonaparte*: Miért? — *Warden*: Azért, hogy a' tanulás' módja nálunk jobb, mint a' Frantziáknál. Nálunk jobb a' Systema; és arról, a' ki nálunk az orvosi megvizálgatást oly módon kiállja, hogy az Orvosi hivatalra felvétetik, már erről fel lehet tenni, hogy jóskán tanult. — „A' mi a' practicus fogásokat illeti, mond *Bonaparte*, talám még is tsak alkalmazosabbak arra a' Frantziák? — *Warden*: Ők a' praxisban tsupa tapasztalásból ismálnak mindent; semmi tudományos (theoreticus) esmerettségek nintsen. Azonközben ők magok, affelől is gondoskodtak már eléggé, hogy nekünk Anglusoknak is lehessen elegendő praxisuak. — *Bonaparte* ezt a' vágát jól elérve, nevetett egy keveset réá, 's azzal ily kérdésre ugrott által: Ki a' legnagyobb Orvos Londonban? — Nékem ez a' kérdés (felelt *Warden*) olyan reméutelen, hogy én erre telyességgel nem felelhetek. Londonban oly sok nagy Doktor van, hogy bajos volna köztök az első Matadort megnevezni. Ma egygyik van módiban; holnap a' másik nyeri-meg a' közönséges bizodalmat. Megtörténik, hogy valamelyik egy, két, sőt három esztendeig is megmarad a' módiban:

azonban, ha valamelyiket legjobb orvosnak nevezném, megtörténhetne, hogy legalább negyven Collegái ellen téennek igazságtalanságot. Már a' seborvosok felől jobban tudnék itélai. — „Átaljában mit szokott az Uraknál fizetni egy pátziens az Orvosának? — E' mindenkor a' betegnek rangjától 's tehetőségétől szokott függenni. — „De mennyire mehet a' legnagyobb affile summa, mellyet valamely Orvos a' maga tett szolgálatiért kaphat? — Én ezt valósággal nem tudhatom; sem ni ilyen meghatározott summa nem jut eszembe; némely orvos egy pár esztendő alatt olytu vagy ontu teszeszert, a' mellyből úgy megéthet, hogy minden másoktól való függés nélkül elhet. De ez nem közönséges történet; hogy valaki ilyen boldoggá lehessen, a' mellett, hogy tanult ember, még az is megkivántatik, hogy nagy hírű és hatalmas pártfogói (dítsérei) legyenek. — „Mikor a' Státus' szolgálatai mellett megeshetik, a' szárazon is gyógyít az ur, úgy-é? — „Némelykor megkérnek a' barátaim, hogy betegeket látogassam-meg. — „Jól fizetik-é ilyenkor az urat? — Azólta, hogy a' Királyt szolgálom, soha semmit el nem vettem tőlök. — „Ily jól fizeti az urat a' Királya? — „Esztendőként 220 font Sterlinget (valami 2200 forintot) kapok tölle: — „Egész életiben tengeri szolgálatot tett az Ur? — Többnyire örökké; 29 esztendőktől fogva pedig szakadatlanul. — „Kap-é utóljára penziót? — Igen. Ha 6 esztendeig szolgálván ekkor elbotsátanak, azután napjában holtig 3 forintot, egész esztendőre valami 700 tallért kapok. De ennél többet nem is kapok ám, ha tsak 36 esztendeig nem szolgáltam. — „Nékem e' nem látszik jó mérséklésnek lenni. — „Nékem se; de azért még sints okom a' panaszolkodásra, mint-hogy a' mikor beállottam, ezt nekem tudtomra adták, 's arra, hogy szolgáljunk, bennünket Angliában nem kénszeritének. — „Nem igen drága-é az Uraknak az élet itt Szent Ilona szigetén? — De nagyon is

drága; 10 tallérnál kevesebbrel megélni lehetetlen egyidegennek. — „Hát az Ur hogy él-meg kevesebbrel?” — Egy magát igen jól bíró 's a' mellett igen jó ember vett-be magákoz: különben nekem is hajós kosztón kellene élnem. — „Az ármádatartás kétségkívül ragyon sokba kerül az Urak' Országlószékének?” — Igaz; hanem módjának is kell lenni tartására, különben nem tarthatná. — „A' szárazon való seregek kétségkívül többlet kerülnek, mint a' tengeriek?” — Nem tudnám miért; az ő helyeiknek sok változtatásáért-é? így van ez a' tengeri seregeknél is. — „Általában vévén az Urak' tsakugyan többlet tartanak a' magok tengeri, mint szárazai seregeikről, úgy-é?” — It az az, hogy a' mi legpróbáltabb 's legtermészetilb oltalmazó lástyanok, a' mi tengeri erőnk: de tagadtatlan dolog, hogy szárazai ármádáink is szép és nem kevesebbet érő győzdelmi koszorukra tették érdemesekké magokat; tsak az egy Watterlooi ütközetnek megnyeréséért nem adhat nekik elég hálát Anglia? — Ezen szókra tsak egy hangot sem felelt Bonaparte; de kedveltséget sem mutatott legkisebbit is, hanem egészenen más dologról kezdett kérdezősködni — „Warden Ur hol tanult?”

Frantzia Ország.

A' Király fényes pompával a' thronusos szálában fogadta-el Dec. 30-dikán, a' Kir. testőrző, a' Helvétus testőrző, a' reguláris, 's a' Nemzeti őrző seregek' főbb tisztjeiknek, az új esztendőhöz való szerentséltető kívánságaikat. Ezen Frantzia és Helvétus testőrző tisztiek egymásnak megtisztelésére vagy köszöntésére való vendégségeket akarván adni, a' Király' testvéreinek tettzéséből a' szegénységnek segítségére fordították az ezen vendégségekre szánt summát. A' Királynak egy Dec. 12-dikén költ rendelése szerént a' Párisi, valóságos szolgáltra fordítható, nemzeti őrző sereg-

nek gyalogsága 38,550, a' lovassága pedig 500 emberekre pótolhatik.

Bordeaux városában, bizonyos Randon nevű ifjú embert, a' ki magát a' Bonaparte' Helytartójának 's Organizátor' Kormányozónak nevezte, 's a' Bonaparte' számára katonákat verbuált. December 19-dik napján, más néhányakkal egygyütt, elfogtak. Az első kikérdeztetésben azzal mentette magát Randon, hogy tsak azért csinálta a' katonaverbuálást, hogy annál jobban kitanúlhasssa, kik legyenek az Országlószék' ellen-segei.

A' Monitör ilyen rajzolatot adott-ki ezen összeesküvésről: — „Egy gyáva ifjú, a' ki 1813-ban egy szabad seregnél szolgált, 1814-ben Elba szigetére vette útját, 's onnet azután vissza jöven vámoságot kapott, a' mellyért esztendőnként 1000 Frank fizetést vett, de hivatalából nem soká elűzetett, Bordeaux városában szánakozásra méltó mesterkedésbe avatta magát 's azt legnagyobb ügyetlenséggel végezte-el. A' neve Randon, ki is a' békélteleneket felkeresvén, kártyákat osztogatott-ki, 's katonákat verbuált a' Bonaparte 's az ő Helytartója számára. Helytartónak 's az organizatio' kormányozójának magát nevezte. Az előljárok a' dolog felel tudósítottak, hanem Rondonnak, az ő elkezdett munkája' folytatására időt engedtek. Végre Dec. 19-dikén főbb társaival egygyütt elfogták. Ez egy 24 esztendőt, tudatlan és szegény ifjú. A' Császári Kintsből Ensokat (pénznotákat) osztogatott-ki kész pénz adományért. Mikor elfogták nem volt egy tallérja; szállása' lérével 's ebédjével is adós volt. Úgy adta-ki magát, hogy ő Aly Bey, a' Bonaparte' Mamelukja. Ezt azért tselekedte, hogy a' katonákat eltsábitassza. Mint látszik egy takás, és egy Nemzeti őrző seregbeli Sappour (kapás katoná) voltak az első, kiket gyáva tsábitása által meg tudott tsalni, 's a' többi, mint feljebb summásan ittuk.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e t s.

Ö. Cs. K. Felsége kegyelmesen méltóztatott Ovári és Szentmiklósi Gróf Póngrácz Nepomuk János urat, Királyi Magyar Helytartó Tanátsnál szolgáló Concipistát, Cs. K. Camerariuszá nevezni.

A Cseh országi Rendek küldöttjéi Báró Ebergi Henniger Károly Cs. K. Cameraarius urat és utánna következő maradékaik, az ő tulajdon maga' és ősei érdemeikre való tekintetből, Magyar Országi indigonalussal méltóztatott megajándékozni: Ö. Cs. K. Felsége.

A Cseh országi Rendeknek Küldöttjei, az oda való Nemesi Rendnekszámos Bétsben lévő egyéb tagjaival egyetemben, Gróf Kollonits urat Póburg Grófnak vezérlése alatt, a mult szombaton, a Fels. Udvarhoz felmeuvén, mind azokkal a fényes pompázásokkal tartották a Felzéges Urunk és Aszszonyunk menyegzői szerentséltető tiszteletteljelket, s nyújtották be Felséges Aszszonyunknak a szokott menyegzői ajándékot, mellyekkel már ennekelőtte, mint akkor megirtuk, az Alsó Austriai s egyéb Nemesi Rendek hásszó, alattvalói: hódolássokat tettek.

Tudományos Dolgok.

Tudtára adatik az Olvassó Publikumnak, hogy e két, már a Kir. Censurán által esett Munka, nem soká közre bocsáttatik: úgymint:

I. A Jász Kürt. Ennek ez első részében, a kürt régi és ritka voltáról, s minőségéről; a 2-dik részében, a reá mettszett figurák: Zsidó, Egyiptomi, Görög és Római régiségekből, valamint a Pöetákből és Historiából vésetett magyarázatjától leszen szó. Ezt a munkát 2. Részben Eggenberger könyváros urnál Pesten lehet 20

forinton venni; de a kik előre fizetnek arra, és a pénzt a Cs. K. Miskolczi Posta hivatalhoz megküldik, azok 1 fl. 20 krajczárokon kapják azt.

II. Hasonlóképpen elkészült a nyomtatás alá: „A Muszka Birodalmi Vezérjeiről (Ducibus), és Császárijairól, annak kezdetitől fogva egész a mostan uralkodó Sándor Császárig. Ez a munka a Magyar Országi dolgokhoz hozzáköpoltott magyart nyelven, a mellyen még eddig soha ki nem adódott vola, a leghtitelesebb könyvszerzőkből általam összeszedettévé; Magyarúl ugyan a Pawlowna Cs. Hercegaszszony kedviért, ki a Magyar nyelv megtanulására törekedett. Ez a munka is 20 forinton kél; de a kinyomtatást az előre való fizetésekkel előmozdítóknak 1 fl. 20 krajczát adatik. Az előfizetést jövő Februárius 10 napjáig lehet megtenni.

Mint hogy mind a két munka Magyar Országon még eddig ki nem adódott soha; annyivel nagyobb bizodalommal viseltetik a Szerző a tudományokat bésülő s előmezditani kívánó Közönségnek ezen két ritka foglalatu könyv elterjedésének gyámolittatásához. Kélt Miskolczon Decemher 18-dikán 1816.

Döcsy Antal,

Advocatus és Szerző.

H i r d e t é s.

Báráttságosan kéreik és meghívatik Halli Pál Úr; ne terheltessék mostani lakása helyét irásban hírvá adni. Az e felől szölvő levelek ne sajnálja minél hamarább a Magyar Kurir Íróihoz átásítani, e szerént:

Pro Magyar Kurir.

A 2. Ur számára.

Ján. 10-dik napján, Száz fofint Huszaspénzért; Váltótzedulában 391 1/2 forintot, — egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
 Ján. 11-dik napján, 100 forint huszas pénzért; Váltótzedulában 392 3/4 forintot, — egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.
 Dec. 13-dik napján 100 forint huszas pénzért; Váltótzedulában 390 3/8 forintot. — egy Császári aranyért. — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért. — fl. — kr. adtak.